

„Ma este Jenőékhez megyünk” – mondja kis feleségének a férj. – „De hiszen tudod, hogy utálok Jenőt, a nejétől pedig hányingert kapok.” A férj az órájára néz: „Öltözz, fiam, tíz perc múlva indulunk.” „Nem megyek Jenőékhez” – suttogja az asszony. „Már megígértem nekik.” „De engem meg sem kérdeztél.” „Nem abban állapodtunk meg, fiam, hogy többet nem veszekszünk?”

Ebben a párbeszédében benne rejlik az utóbbi idők szétágazó koalíciós konfliktusának szerkezete. A két kormánypárt megegyezett abban, hogy vitáit a nyilvánosság kizárásával rendezik. Ezek után a szlovák–magyar vízügyi egyezkedés első tárgyalási fordulóján kormányküldöttségünk vezetője felajánlotta, hogy vízerőművet építünk, nem is egyet, hanem kettőt. A szabaddemokrata miniszterek álmélkodva közölték, hogy erről a javaslatról nem tudtak. „Dehogynem” – felelték a szocialisták. A szabaddemokraták erre a nyilvános veszekedést elkerülendő elhallgattak, és így azt a szerencsés benyomást keltették, hogy rajtakapták őket egy hazugságon. A tárgyalóküldöttség ettől kezdve még inkább úgy tett, mintha az egységes kormány álláspontját képviselné. Kuncze Gábor egy idő múlva meglegelte ezt az álságos helyzetet, és félreérthetetlenül leszögezte a *Népszabadságban*, hogy a szabaddemokratáknak megfelelő gazdasági és környezetvédelmi hatásvizsgálatok hónapokat vesznek igénybe, Magyarország márciusig semmiképpen sem kötelezheti el magát a vízlépcső mellett. Ez a nyilatkozat formailag nem szegte meg a nyilvános

vános veszekedés tilalmát, de tartalmilag a kormányküldöttségnek becézett szocialista delegáció álláspontjával ellentétes véleményre fogalmazott meg. A szocialisták erre úgy viselkedtek, mint hölgyek és urak egy jobb társaságban, ha étkezés közben valaki hangosan szellent egyet. Orrcimpájuk sem rezdült, mintha mi sem történt volna, és folytatták vízerőművel kecsesítő tárgyalásaikat a szlovákokkal. Vagyis nem vették tekintetbe a koalíciós partner véleményét, de nem is vitáztak vele. Ehelyett a miniszterelnök egyszerűen bejelentette, hogy a kormány akkor is megegyezik a szlovákokkal, ha a koalíciós partner ezt ellenzi. Vagyis felépítjük a vízerőművet, a szabaddemokraták pedig zárják be tiltakozásukat keblük templomába. Hiszen a kormányon belül nincs szükség vitára, a nyilvános vita pedig sértené a pártközi megállapodást.

Vagy: Horn Gyula ihletett órán megegyezett Sólyom Lászlóval, hogy vilámgyorsan meghosszabbítja a parlamenttel a jelenlegi alkotmánybírák hivatali idejét. Ez a döntés példát statuálna arra, hogy tetszés szerint ki lehet terjesztani az időben nagy hatalmú választott testületek kompetenciát. Kiss Elemér kormánybiztos a televízió nyilvánossága előtt azt állította, hogy a kabinetben voltak ugyan viták erről a megállapodásról, de nem a pár-

Egy konfliktus szerkezete

tok, hanem egyes miniszterek között. A konfliktusok azonban nem áthidalhatatlanok. Kiss Elemér után Hack Péter tűnt fel a vásznon, és egykettőre fény derült az áthidalható konfliktus horniánus fogalmára. Hack ugyanis kerek percc közölte, hogy a Horn-Sólyom paktum a szabaddemokraták számára elfogadhatatlan. A szocialisták tehát az egységes kormányálláspont lehetőségét hirdetik, a szabaddemokraták pedig a lehetetlenségét. Kiss Elemér hisz a konszenzusban, Hack viszont torzsalkodik.

Ide kívánkozik egy korábbi példa: a miniszterelnök elküldte államtitkárát a Vatikánba – a legkülönfélébb célokra államtitkárokat tenyésztett ki ugyanis, akik nem a tárcáknak, hanem a miniszterelnökségi hivatalnak vannak alávetve. Az államtitkár a Vatikánban megkötött egy konkordátumszerűséget, amely megsérti az állam és az egyházak szétválasztásának és a felekezeti jogegyenlőségnek az elvét, továbbá az Országgyűlés szuverenitását; a római katolikus egyházat pedig az államegyházi státus közelébe emeli. Mivel a szabaddemokratáknak ez esetben nem volt kedvük elhallgatni alapelveiket, tiltakoztak e hátuk mögött összeeskabált megállapodás ellen. Vagyis veszekedtek.

Horn Gyula, aki védőszárnyát utólag vagy előre kiterjeszti minden gy-

nús szövödményre az olajgate-től a Nyírfa-ügyig és tovább, és akinek környezetében a dúsgazdag bűnözők kivételszámba menő lebukásuk esetén zsiros állásokba szökkennek át, felszólította a rongyos-bongyos cigányokat, hogy vessék ki magukból bűnöző társaikat. És noha a romák legáltalában nyolcvan százaléka munkanélküli, a szemükre merte vetni, hogy „egyre több roma család számára az egyetlen biztos, de állandó megélhetési forrás a gyermekek után járó családi pótlék”. Egyik beszédében kijelentette, hogy nem elég munkahelyet teremteni a számukra – az is szükséges, hogy dolgozni akarjanak. Magyarán: túl szaporák, munkakerülők, bűnözők. És noha „előítélet is van bőven”, sorsukról lényegében véve ők maguk tehetnek. Ez minden kirekesztő törekvés esszenciája: a törvények védelme alól is kiráncigált, hátrányos megkülönböztetéssel sújtott csoportok tagjai lényegében véve maguk okolhatók nyomorúságaikért. Miért nem mosdanak szappannal? Miért nem idomulnak jobban a többséghez? Miért nem fehérebb a bőrük? Raadásul a miniszterelnökököt még csak nem is őszinte rasszista indulat, hanem pusztán a szavazatszerzés vágya vezérli. Egyetlen bölcsessége ezen a területen (és nemcsak ezen) így foglalható össze: a szavazatoknak nincs

szaguk. A szabaddemokrata politikusoknak szerintem megvan a véleményük Horn romaügyi megnyilatkozásairól, de ezt sajnos megtartották maguknak: félnek a szavazatvesztéstől. Ha viszont az emberi jogi és cigány szervezetekhez hasonlóan kifejeznék felháborodásukat, akkor megsértenék a koalíciós megállapodást.

Ezt a cikket február 2-án, hétfőn délben írom, még a koalíciós egyeztető tanács ülése előtt. Nem szeretném, ha az itt hozott határozat bármilyen módon nyomot hagyna írásomon. Saját kütfömből le szeretném szögezni, hogy a miniszterelnök önbizalma elérte azt a fokot, amelyet önkorlátozó aszkézissel elviselhetetlennek nevezhetünk. Politikai döntéseiről már nem is tájékoztatja koalíciós partnerét. Elvitatja tőle a jogot, hogy nemtetszését fejezze ki emiatt. Kormányában két miniszter van, aki nem üti meg a többiek színvonalát: Kuncze Gábor és Magyar Bálint. Ezt persze nem miniszterelnökként jelentette be, hanem szocialista pártelnökként. Ha miniszterelnökként is gyöngébbnek találná őket tündökletes kollégáiknál, akkor leváltásukat kellene szorgalmaznia. Újában arra célozgatott, hogy a szabaddemokraták neoliberalis kegyetlensége elviselhetetlenné tette volna a lakosság számára a Bokros-csomagot, amelyet nyilván ő humanizált.

Egyszóval: Horn Gyula megmámorosodott. Csak azt tudnám, miért ilyen dühösen írok erről, holott cikkmétemája és ismétlődő motívumai bohózárt kiáltanak.